

Татарстан Республикасы Фәннәр академиясенен Г.Ибраһимов исемең-дәге Тел, әдәбият һәм сәнгать инсти-тутының комплекслы экспедициясе Ләмберә һәм Ромоданово районнары татар авылларында эшләде. Галимнәр безнең республика территориясендә ике атна иделәр – Ләмберә районның биш һәм Ромодан районының ике авылында – Белозерье белән Алтарда булдылар.

Халык ижаты бүлгеге модире филология фәннәре кандидаты Ильмир Ильдар улы Ямалтдинов әйтвенчә, экспедиция составында милли мирасның торле аспектлары белән шогыльләнүчә белгечләр - лингвистлар, фольклорчылар, музыка белгече, язма чыганақларны ойрәнүчә археограф, халык нәһәрләре белән кәсепләре буенча сәнгать белгече һәм хәтта борыңгы язмаларны, шул исәптән кабер ташларында сурәтләнгәннәрне тикшерүчә эпиграфист та бар. Экспедиция составындагы галимнәр башта Ләмберә район үзәгендә иделәр, аннары Черемешево белән Пензятка авылларында татар халык авыз ижаты жимешләрен, конкүреш әйберләрен, тарихи истәлекләр материалларын жыйдылар.

– Халык мәдәнияте вәкилләре белән беренчә очрашулар үз нәтижәләрен бирде инде, - ди Ильмир Ямалтдинов. - Черемешевода, мәсәлән, безгә жирле үзенчәлекләр белән милли стильдә башкарылган ботенләй аутентик чүкәп ясалган акчалар әләкте. Без халык жырын яздыра алдык, ул күп буыңнар дәвамында авыздан-авызга тапшырылып килә. Әлбәттә, язма чыганақлар белән эш күпкә катлаулырак. Ләкин без эшне дәвам итәбез.

Әйтеп китәргә кирәк, 1957 елда Татарстан галимнәре Мордовиянен ботен территориясендә татар халқының тормышын тикшергән иделәр. Шул исәптән этнографик экспедиция Ләмберә белән Ромоданово районнарында да булган. Ә бүгенге материаллар әлегә тикшеренүчеләр очен нигез булып хезмәт итәчәк.

Казан кунақлары, фольклор тикшеренү-ләренен икенчә атнасында, Саранск шәһәре Мордовия хөкүмәте каршындагы гуманитар фәннәр фәнни-тикшеренү институты (НИИ гуманитарных наук при Правительстве РМ) коллегалары тарафыннан оештырылган «Фольклор ландшафты бүген» («Фольклорный ландшафт сегодня») халыкара фәнни-гамәли конференциясендә катнаштулар. Казан галимнәре билгеләп үткәнчә,

Мордовия татарлары юмартлык һәм кунакчыллык белән аерылып торалар. Үз чиратында, Татарстан фольклор жыйдылары, табышларнын бер олашен Саранск краеведлары белән уртаклашып, И.Д.Воронин исемеңдәге музейга (Республиканский музей им. И.Д.Воронина) Ләмберә осталары белән ойдә туыган солгеләрне бвләк иттеләр. Моннан тыш, РМ Хокүмәте каршындагы гуманитар фәннәр фәнни-тикшеренү институты директоры Галина Куршева Казан коллегаларынын якташыбыз, танылган фольклорчы һәм музыкант Владимир Ромашкиннын фәнни тикшеренүләрен бастырып чыгаруда ярдәм итәргә тотынуларын хәбәр итте. Милли фольклор әсәрләренен текстлары һәм аларнын нота партитурасы фәнни олаш белән беррәттән басылып чыгачак. Жыентыкны быел ук чыгарырга ниятлиләр.

Үзенчәлекле фольклор материалын экспедиция галимнәре Ромоданово районы Белозерье, Алтар авыллары картларынан язып алганнар. Андагы жирле үзенчәлекләр фән очен бик тә кызыклы.

Татарстан галимнәре эшләрен Ләмберә районы Аксән, Инят авылларында дөвам иттеләр.

Экспедициядә тупланган материаллар озак еллар дөвамында житди академик тикшеренүләр очен нигез булчак. Алар нигезендә фәнни мәкаләләр язылчак, ә алар үзләре фәнни басмада гомумиләштереләчәк.

Наилә НАСЫРОВА